

reft denzelfden gemeen heeft, alangs citeerde n Haarlem" en it nu de heer le reden, waar- tkomen, dat de kerken, voor- de, de gemeen- heeft hij dezen li schrijft:

die (gereform.) te ik waardeer aanvaard om- le consequentie t onwetendheid

na te denken.

volkerenvrede, uwenbeweging, et militarisme, lers willen dan kerken, aldus meerderheids- in het gelijc. sinne de gren- tuut toch van segt hij dat zij zij dat advies teenen zonden, der heiligen", e geformuleerd, e plicht, dat zij n nutte en ter n met vreugde lers hun tegen t twee ongeuk- t ze laten.

jongeren uit dan blijkt ze dat den heer n. Hijzelf ver- te te behooren.

kerkbodes kan fers in menig rolgien. Spoedig igen kring van in. Immers, de lgens den heer

de Gerefor- er. Zij zal om- ten uitdrijven

oen minachting het was juist deed; en ook le Geref. Kerk Dat hij er nog volg van zacht- agewoon waar- kan, omdat zij wen tijd toega-

agers van een- een deel ook ij zonde doen- met haar pro-

gereformeerde n. dan is het Zij lijden dan- kte van „niet

en bedoelt de i en classicae jongeren willen huld is, omdat als „melk" of zo zeggen, dat en in zijn con- fessie, vol- ongeveer de a tegenwerpen, enver gebracht die ook nog en houden in ns in dit geval ij die jongeren i bij de kerken atie van deugd- i heer Elffers l, dat bestaan beter voelende Waarschijnlijk scheuring, de t en woel, de na uitwerping

t in elk geval kerk, die zich zozer voor in gereformeerde abaring van van haar pre- held der waar- solute taal van elk geval- nagt; zij haagt ten wel haast e zóó de dinst- dediging. Want te heer Elffers

voortgaat onbewezen beschuldigingen uit te spreken, schaad hij vooral zijn eigen ziel. Het is wel tekenend, dat hij begint, met de jongeren, die nog goed- willig zijn, voor onrecht uit te geven (zij doen alsof, zij komen de ene partij in 't gevele, maar zorgen uit de handen van de andere te blijven), terwijl hij, door een geestverwant tot de orde geroepen, al onmiddellijk voortloopt op het ingeslagen pad en nu ook al de anderen als onoprechten ziet (want ook onder hen zijn er, die niet vallen onder het oordeel der „on- wetendheid", doch die niet „durven").

En die beschuldiging wordt zonder nader onderzoek en zonder zweem van bewijs zoo maar daarheen- geworpen en heeft den schrijver zoo beheerscht, dat hij al bij voorbaat voorspelt den uittocht van iemand, die nu nog kerkbodes helpt vullen, maar in wien wat goeds gevonden wordt in de oogen van den heer Elffers. Hij knoopt zelfs de moraal van zijn artikel eraan vast: de kerk verlaten!

Misschien kunnen wij over dat „niet-durven" van hen, die wel „weten", nog het gemakkelijkst spreken, omdat daarbij uiteraard de bewijzen voor hetgeen wij willen beweren het best te controleeren zijn. Tevens hebben wij daarbij gelegenheid, iets te zeggen over de klacht, die tot mijn groote teleurstelling onlangs werd geuit door Prof. Buytendijk, toen hij schreef in de „Overtoomsche Kerkbode":

Allerwegen wordt in stilte gemokt en gemopperd. Oneerlijkheid, huichelarij nemen schrikbarenden om- vang aan. Er moet gesproken worden, eerlijk, op- recht, vroom, zonder kerk-politieke bijbedoelingen, zonder angst voor wel of wee van instellingen, voor splitsing, enz. Men bedenke, dat een lengerachtige „rust" en een schijnbare „vastigheid" en „eenheid" voor onze Kerken nooit een duurzame basis kun- nen zijn. Er moet gesproken worden, al is het slechts dit: „Wij weten het niet!"

(Slot volgt.)

K. S.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

De macht der duisternis.

Zoo duid ik, dunkt me, 't best het onderwerp aan waarover Mej. W. me, in aansluiting aan dat over het bestaan van geesten, in de tweede plaats een vraag stelde. Zelf formuleerde ze het een weinig anders. Letterlijk vroeg ze: „Hoe moet men zich Satan voor- stellen; als een wezen of als meerdere." Doch ik denk, dat ik haar bedoeling juistere weergeef, als ik voor „Satan" lees: „de macht der duisternis".

Dezen laatste naam behoeft ik haar natuurlijk niet te verklaren. Het is bekend, dat de Schrift daarmee spreekt van een booze, geestelijke macht, die zich stelt tegenover God den Heere en zijn Koninkrijk, en daarom ook tegen den mensch, als Gods geroepen beeldrager en dienaar, tegen den Christus en tegen het volk Gods.

De Schrift zelf doet ons haar in dien naam van „macht", dien de Apostel Paulus b.v. gebruikt in Ef. 2:2: „de macht der lucht", in dien van „Rijk" of „Koninkrijk" (zie Matth. 12:26, Lukas 11:18, Openb. 16:10) en voorts in allerlei, dat ze ons van haar bestaan en werking openbaart, kennen als een eenheid.

De naam „Koninkrijk" zegt ons evenwel al aanstonds, dat we ons haar niet te denken hebben als een één- persoonlijke macht, maar als een aaneengesloten en geordende eenheid van tal van wezens, één in be- doelen, maar verschillend in kracht en werking, en beheerscht door één dien allen gehoorzamen.

En zoo teekent ons haar de Schrift dan ook in allerlei bijzonderheden die ze er ons van openbaart.

Ze spreekt van „booze geesten" (Richt. 9:23, 1 Sam. 16:14, Matth. 6:18, 12:45) en van „duivelen" (Lev. 17:7, Deut. 32:17, Matth. 7:22, 8:31) en van „over- heiden, machten, geweldhebbers en geestelijke boos- heden in de lucht" (Ef. 6:12); en één der bezetenen die Jezus genas, blijkt in de macht te zijn van een aanzienlijk aantal dezer booze geesten (Markus 5:9). Intusschen is er blijkbaar allerlei verschil onder de duivelen, niet alleen in felheid van haat en zucht om te verderven, gelijk Jezus' woord in Matth. 12:45 ons te verstaan geeft, maar ook in rang en macht, gelijk blijkt uit de onderscheiding van „overheden", „machten" en „geweldhebbers" in Ef. 6:12.

Doch onder al deze booze geesten spreekt de Schrift ons dan van één die aller hoofd is, van wie uitgaat de leiding en de bezieling van alle overige.

Dat is „de Satan" (1 Kron. 21:1, Job 1:6 e.a. pl., Zach. 3, Matth. 4:10, Openb. 20:2), „de Duivel" (Matth. 4:1, 13:39, Ef. 4:27, Openb. 12:9), de overste der duivelen (Matth. 9:34), de overste van de macht der lucht (Ef. 2:2), wien alle booze geesten als zijn „ange- len" (gezanten) gehoorzamen (Matth. 25:41), en die naar de heerschappij, welke hij ook in het denken en willen der menschen, en naar de macht die hij, door het oordeel Gods over de zonde, in 't algemeen op aarde oefent, ook genoemd wordt „overste dezer wereld" (Joh. 12:31, 14:30 en 16:11).

Deze rangorde onder de booze geesten laat zich ver- klaren uit de ordening, welke God de Heere bij hun schepping onder hen stelde, en zich bij hun afval van God handhaafde. Want de Schrift doet ons de duivelen kennen als afgevalen geesten (Joh. 8:44, Br. v. Ju- das vs. 6).

„We zien hierna, hoe lijfrecht in strijd het is met Gods Woord, het bestaan van duivelen en van den duivel te loochenen, en de macht die het toelagt op ons verderf en zich stelt tegen het Koninkrijk Gods in deze wereld te vervluchtigen tot een onpersoonlijk be- zinsel van leugen en zonde.

Laat ons onzen God danken voor de trouw waar- mee Hij ons de schrikkelijke macht van het rijk der duisternis ontdekte, en er ons door laten dringen tot waakzaamheid en tot het dagelijksch gebed dat Christus ons op de lippen lei: „Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze."

Aanroeping van doeden en Engelen.

De derde vraag van dezelfde lezeres is: „Waarom ons Formulier voor de bediening van het Heilig Avondmaal

den toegang tot den Disch des Heeren ontzegt aan degenen die de geesten der Engelen aanroepen; en of het daarmee niet erkent het bestaan van de macht om dat te doen."

Deze vraag moet ik weer even rectificeeren: Het Formulier toch spreekt niet van het oproepen van „gees- ten van Engelen" — wat iets ongerijms zou zijn — maar van het aanroepen van gestorven heiligen, (komma, waarde lezeres!), engelen of andere schep- selen. En daarvan spreekt het, wijl in de dagen waarin het werd opgesteld — 'twaren die van de groote ker- hervorming — het aanroepen van gestorven heiligen, van Engelen en van andere schepselen, als nawerking van Roomsche misbruiken, niet zoo zelden onder de leden der kerken voorkwam. Thans heeft deze waar- schuwung, gelukkig, heel wat van haar actualiteit ver- loren. Dat daarmee niet erkend wordt het bestaan van de macht om dooden of Engelen op te roepen, behoeft geen betoog. Reeds niet, omdat het Formulier niet spreekt van „op-roepen", maar van „aan-roepen", d.w.z. van het introyeren van hun voorbede of van hunne hulp, zooals dat onder Roomsche Christenen nog altoos in zwang is. Doch dat, ook als er van het „op- roepen van dooden sprake was, dit nog geen erkenning zou insluiten van de macht om dooden te doen ver- schijnen, zal de vraagster wel uit m'n antwoord op haar eerste vraag, in 't vorige nummer, duidelijk zijn geworden.

Zichtbare verschijning van den Heiligen Geest.

Verder vraagt onze briefschrijfter nog: „Waarom ver- toont de Heilige Geest zich tijdens Christus' verblijf op aarde in een gedaante, die wel juist in die van een duif? (Matth. 3:16, Mark. 1:10, Lukas 3:22, Joh. 1:32.)

Om den schijn van muggenzijferij te vermijden, geef ik niet veel aandacht aan de min juiste formuleering van de vraag. Toch moet ik even zeggen, dat ze den indruk zou kunnen vestigen, als was de Heilige Geest gewoon, gedurende Jezus' omwandeling op aarde in zichtbare gedaante te verschijnen, of als verscheen Hij toen alzo voor 't minst meermalen. En die indruk zou onjuist zijn. Want van een zichtbaar neêrdalen van den Heiligen Geest — beter gezegd: van een neêr- dalen des Geestes onder een zichtbaar teeken — lezen we alleen bij 's Heeren Doop.

En het is van belang daarop te letten, omdat ons dit op weg brengt, het antwoord te vinden op het eerste deel der gestelde vraag: op de vraag naar het „waarom", naar de bedoeling van dit wonderbare gebeuren. Want Jezus' Doop staat aan 't begin van 's Heeren open- bare werkzaamheid onder Israëel.

Tot op zijn Doop leeft Jezus in 't verborgene. Doch aanstonds als Hij den Doop ontving treedt Hij op in zijn ambtelijke bediening als Israëls Messias en de Verlosser zijns volks. De nederdaling des Geestes op Hem, juist toen, had daarom tweërlei betekenis: voor- eerst voor Jezus zelf, als zalving, d.w.z. als toernisting voor zijn ambtelijk werk, en in de tweede plaats als getuigenis Gods van die zalving, en voor Christus zelf en voor Johannes den Dooper. Voor Jezus was ze het antwoord op zijn gebed vóór de aanvaarding zijner bediening, en voor Johannes, die den Christus als zijn herant bij Israël aankondigen en inleiden moest, was ze, gelijk de Dooper zelf getuigt, naar het woord Gods, dat tevoren tot hem kwam, het getuigenis, dat Jezus was de Christus, „die met den Heiligen Geest en met vuur zou doopen". En opdat dit getuigenis voor beide nu recht krachtig zou zijn, doet God dan den Heiligen Geest, die in zichzelf onzichtbaar is, onder een zichtbaar teeken op Jezus neêrdalen.

De betekenis die het voor den Dooper had, had het natuurlijk ook voor 't Joodsche volk en voor ons. Het is de prediking van Godswege, dat Jezus de van ouden beloofde Middelaar en Zaligmaker is, en dat niemand den Heiligen Geest ontvangen kan dan door de ge- meenschap met Hem.

Wat nu betreft de vraag, waarom de Heilige Geest juist nederdaalde onder het teeken eener duif — een alteszins gewettigde vraag, wijl God het teeken steeds doet zijn in overeenstemming met den persoon of met de zaak, die het vergezelt — daarop was het antwoord der uitleggers zoo uiteenlopend, dat ik de verschillende opvattingen hier niet alle kan opsommen en er nog veel minder aan denken kan er een keuze uit te doen, die ik dan natuurlijk ook zou moeten rechtvaardigen. De voornaamste volgen hier. Sommigen meenen, dat het teeken eener neêrdalende duif werd gekozen, om de eigenaardige majesteteitlike beweging van dit dier als het uit de hoogte neêrstrikt. Dat zou dan wijzen op de majesteit van den Heiligen Geest. Anderen dachten aan de duif bij Noach (Gen. 8), en zien in het teeken bij Jezus' Doop daarom een verzinnebeelding van de blijde boodschap, van het Evangelie der vervulling, dat Christus door de kracht des Geestes zou komen brengen tot de wereld. Weer anderen zijn van oordeel, dat de duif, als het zinnebeeld van zachtaardig- heid, of van „oprechtheid" — ze denken aan Jezus eigen woord in Matth. 10:16 — of ook van „reinheid" uitbeeldt of het karakter van Jezus' op- treden en arbeid, of de genade en de gaven die er de vrucht van zouden zijn. Een keus is niet gemakke- lijk. Ook niet noodzakelijk. Er is geen enkele reden, waarom we niet aan het een zoowel als aan het ander zouden mogen denken. Zoo is de aanbeveling van den Heiligen Geest en van Hem die met Hem doopt, des te krachtiger. Laat ze ons dringen om Christus en den Geest dien Hij te geven heeft, ernstig te zoeken.

De laatste vraag van inzenderster moet ik tot een volgend nummer laten wachten.

V.

F.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Troelstra-hulde.

Op het „Demonstratief Congres" op het laatst van de vorige en in het begin van deze week door de S.D.A.F. en het N.V.V. gezamenlijk gehouden, werd de afgetreden sociaal-democratische leider gehuldigd.

Het moet een meewarig gezicht geweest zijn: dien

ouden man met uitgepatte zenuwen, wiens stem telkens stakte op het podium om geestdriftige toespraken aan te hooren.

En toch, hoezeer wij in hem onzen politieke, gees- telijke tegenstander blijven zien, hoezeer wij den ver- derfelijken invloed, welke van hem op ons volksleven is uitgegaan betreuren, dit eeren we in hem als mensch, dat hij vocht voor een beginsel en daarvoor zichzelf op het altaar lei.

Of de heer Vliegen niet overdreef, toen hij Troelstra met Thorbecke en Kuyper tot de drie groote staats- lieden in Nederland rekende, laten wij daar.

Maar toegegeven moet worden, dat hij tot de groote politici van ons land heeft behoord.

En hierin kunnen ook wij van hem leeren: zijn kracht school in zijn ideaal en 'in vasthouden daar- aan, in zijn beginsel.

De theorie, welke werd opgesteld om dat beginsel te rationaliseeren, wierp hij, wanneer hij haar niet meer handhaven kon, fluks overboord.

Het historisch materialisme kon hij op den duur niet gebruiken. Orthodox Marxist was hij niet.

Omstreeks 1903 sprak hij het openlijk uit, dat de theorie de praktijk moest volgen.

Maar zijn beginsel verliet hem nooit en wees hem ook in de praktijk den weg.

Als politikus veranderde hij menigmaal van koers. Anders had hij geen politikus kunnen zijn. Als taktikus stelde hij zijn tegenstanders voortdurend voor het raadsel, wat hij in het schild voerde. Zelfs zijn „ver- gissingen" buitte hij nog uit.

Maar zijn beginsel en doel: suprematie van „het proletariaat", verloor hij nooit uit het oog.

In dat opzicht kan hij als voorbeeld gesteld.

Dat heeft ook zijn grootheid uitgemaakt.

Hoevelen weigeren niet hun talenten in dienst te stellen van hun beginsel.

Jammer, dat Troelstra's beginsel van deze wereld was!

Doch ons beginsel is van boven.

Hoe behoorden wij daarvoor dan niet te ijveren, al zouden we door dien ijver ook worden verleerd!

Sportexcessen.

Sport is een sociaal belang, omdat de maatschappij met een geslacht, dat ook lichamelijk sterk is, wordt gehaat.

Maar sport wordt onsociaal, zoodra ze overslaat tot overdriving, waarvoor ze al heel licht gevaar loopt.

Prof. Dr. O. Lanz, wiens autoriteit op dit gebied onbetwistbaar is, ziet dit gevaar zoo ernstig in, dat hij zelfs meende in zijn rectorale overdrachtsrede ertegen te moeten waarschuwen.

Naar aanleiding van het feit dat de ploeg der Studentenroeivereniging Nereus te Zürich het kam- pioenschap van Europa had verworven, zegt spreker:

Wanneer niet als doel beoefend, doch slechts als middel — mens sana in corpore sano — houd ik, aldus merkte spr. op, veel van sport, bedreven binnen de perken van het gezonde menschenverstand en niet indruischend tegen de belangen van het hart. Maar ik moet bekennen, dat mij de sportwoede van heden wil voorkomen als een psychische epidemie, als een degeneratieverschijnsel; en de plaats, die tegenwoor- dig aan de sport door onze groote dagbladen wordt ingeruimd, lijkt mij een onbehoorlijke concessie aan de sportmaniakken. Er bestaat een al te groote neig- ing om gedurende den zoogenaamden rusttijd, die voor ontspanning gebruikt dient te worden, de spieren maximaal in te spannen tot het leveren van een zoo groot mogelijke hoeveelheid (improductieven) arbeid. Dit komt mij des te bedenkelijker voor, omdat hierbij in betrekkelijk korten tijd, ook van de harpspier en het daarmee samenhangende vaatstelsel veel meer arbeid geëischt wordt, dan ooit gedurende een langen, nuttig besteden werkdag. Het heeft mij dan ook geens- zins verwonderd, bij de een of andere dezer wed- strijden offers te zien vallen, en ook dit jaar weer als medicus een der jongelieden te hulp te mogen snellen, die tegen de eischen van een wedstrijd niet opgewassen bleek. Wisten de sport-aanbidders maar, welke de gevolgen voor den lateren leeftijd zijn! — Als chirurg ben ik steeds bang een sportman te moe- ten opereren; het sporthart verdraagt de narcose bijzonder slecht, zooals het ook tegenover infectie- ziekten weinig weerstand heeft. Ook wil het mij schijnen, vervolgde prof. Lanz, dat „trainen" voor de een of andere „match", zooals dat in onberis- pelijk Hollandsch heet — dient uitgesteld te worden tot na het volbrengen van de geestelijke dagtaak van den student.

Spr. trad hier nader in en wel in verband met den indruk, die het op de mindergegoeden, die toch al onder den invloed van bolsjewistische leeringen minder eerbied voor geestelijke arbeid hebben, moet maken, wanneer zij 's morgens op de Amstelbrug een schouwspel zien, alsof de Amstel de studeerkamer der studenten is.

Het valt te hopen, dat menigeen zich door Prof. Lanz zal laten gezeggen.

Het sporthart sta velen als schrikbeeld voor oogen. Ook zijn laatste opmerking verdient behartiging.

Sport wordt door intellectueelen soms beoefend ten koste van studie- en andere belangen. Inderdaad kan daardoor bij de massa het respect voor de geestelijke arbeiders dalen. Dit werkt verscherping van sociale conflicten in de hand.

Uit het een en ander zijn ook lessen te trekken voor de Olympiade in 1928. De moeite, welke het comité moet doen om de noodige fondsen bij elkander te krijgen en de betrekkelijke gemakkelijheid, waarmee voor Borculo en andere geteisterde plaatsen binnen korten tijd twee miljoen zonder eenige overheidsstaun bijeen kwam, steken wel sterk tegen elkander af. De massa voelt voor zulke sportieve ondernemingen min- der dan men misschien uit een uitverkocht stadion zou opmaken.

De voetballende, tennissende, roeiende jongelui, die zich niet ontdien de beste uren van den dag voor hun vermaak stak te slaan, mogen wel eens meer om hun sociale verantwoordelijkheid denken.